

[Sønderby]

inden for traktatens rammer. Det er Venstres helt klare holdning.

Vi er derfor i Venstre urolige ved den usikkerhed og usolidaritet, som en debat i dag måske kan medføre. Der er jo en politisk erklæring om USAs vilje til at komme Vesteuropa til undsætning, og det er med til at give os vores sikkerhed.

Der er også behov for at sende signaler til Sovjetunionen om alliancens forsvarsvilje og solidaritet, og her mener jeg ikke, at Folketinget altid helt opfylder de forpligtelser, Venstre mener vi har. Den norske socialdemokratiske regering forstår bedre, hvad solidaritet betyder over for ens NATO-partnere.

Venstre er tilfreds med de muligheder, der i går blev præsenteret i det midlertidige sikkerhedspolitiske udvalg af Socialdemokratiets formand, hr. Svend Auken, om nu at føre saglige sikkerhedspolitiske drøftelser i det udvalg, men så forventede vi også, at vi kunne undgå en debat her i Tinget, og at vi i hvert fald ikke skulle til at drøfte dagsordener – vi kunne måske nok debattere, men ikke dagsordener. Det ville styrke vort renommé blandt vore alliancepartnere, hvis vi på afgørende punkter igen kunne få fælles fodslag om væsentlige sikkerhedspolitiske spørgsmål. Vi har stadig lov at håbe.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Det var en enkelt bemærkning, som jeg ikke kan undlade at kommentere over for hr. Sønderby. Betyder hr. Sønderbys voldsomme appel til sammenhold i NATO, at Venstre nu støtter den konservative regering i Vesttyskland og den norske regering, som netop siger nej til yderligere oprustning på kortdistance- og slagmarksatomvåbenområdet? Er det dét, det betyder, hr. Sønderby?

Jørgen Estrup (RV):

Da Folketinget den 14. november 1985 vedtog den dagsorden, som er udgangspunktet for dagens forespørgsel, var det på baggrund af en lang og indgående debat om den såkaldte Montebello-beslutning, altså NATO-forsvarsministrenes beslutning fra oktober 1983 om bl.a. at fjerne 1.400 gamle kortdistanceatomvåben fra Europa. Jeg bruger udtrykkelig vendingen »bl.a.«, for trods flere timers debat og utallige opfordringer fra ordførerne var det umu-

ligt at formå den daværende forsvarsminister til at løfte sløret for, hvad ministrene konkret havde besluttet.

Regeringen fastholdt – og det gør forsvarsministeren jo altså også i dag – at der var tale om et rent nedrustningsskridt, men for alle uden for regeringspartierne var det oplagt, at beslutningen også rummede skridt i retning af oprustning. Enhver kunne i officielle NATO-papirer læse sig til, at kortdistancevåbnene samtidig skulle forbedres og moderniseres. De samme officielle papirer henviser sågar til betegnelsen dobbeltbeslutning: på én gang reduktion og modernisering.

Endnu i dag er det konkrete indhold af Montebello-beslutningen altså ukendt, og det må vi jo tage til efterretning, også efter forsvarsministerens indlæg.

NATO lægger som bekendt vægt på at være en demokratisk alliance, og det danske medlemskab er uløseligt knyttet til denne forudsætning. Men en demokratisk alliance, hvor parlamenterne ikke kender rækkevidden af de forpligtelser, som deres regeringer påtager sig på parlamenternes vegne, kan ikke troværdigt fastholde at bygge på demokratiske beslutninger. En sådan alliance har mistet sit demokratiske sikkerhedsnet.

Regeringens håndtering af Montebello-beslutningen var et typisk eksempel på denne farlige udvikling. For Det Radikale Venstre var det derfor helt nødvendigt at få en principiel afstandtagen, markeret gennem en dagsorden, og jeg vil godt her gentage, hvad den radikale ordfører, Arne Stinus, ved den lejlighed konkluderede. Jeg citerer fra Folketingstidende 1985–86, sp. 2181:

»Folketinget må naturligvis have ret til at spørge: Hvad er det, forsvarsministeren på Danmarks vegne har givet tilslutning til? Vi har ikke fået noget klart svar i dag. Til gengæld må vi sikre klarhed med hensyn til, hvad der kan gives tilslutning til i fremtiden, og med dette mål for øje kan Det Radikale Venstre give tilslutning til det af hr. Lasse Budtz stillede forslag om motiveret dagsorden. Hvis denne dagsorden bliver vedtaget, er vi måske alligevel kommet et lille skridt nærmere den parlamentariske kontrol med Danmarks medlemskab af NATO, som vi har drøftet ved andre lejligheder, og sikret, at Danmark ikke uden om Folketinget direkte eller indirekte vil kunne deltage i